

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**Географічний факультет
Кафедра Економічної та соціальної географії**

СИЛАБУС

Обов'язкової навчальної дисципліни

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ВИРОБНИЦТВА

Підготовки бакалавра

Спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітньо-професійної програми Географія

*Силабус навчальної дисципліни складено для денної
форми навчання*

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни **ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ВИРОБНИЦТВА** підготовки бакалавра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), освітньо-професійні програми Географія, 3 курс, 5 семестр, д.ф.н.).

Розробник: Сосницька Я. С., канд., географ. наук., доцент

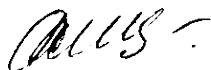
Маковецька Л.О., канд .географ. наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри

Економічної та соціальної географії

протокол № 1 від 27.08. 2020 р.

В.о. Завідувача кафедри:

Маковецька Л.О.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	<i>10 Природничі науки</i> <i>014.07 Середня освіта (Географія)</i> <i>ОПП Географія</i> <i>Бакалавр</i>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 32 год. Лабораторні - год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота 48 год
ІНДЗ: немає		Консультації 8 год
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання Українська		

II. Інформація про викладача

Сосницька Ярослава Сергіївна

Науковий ступінь *Кандидат географічних наук*

Вчене звання -

Посада *доцент*

Контактна інформація (м. т. 0991674546, yaroslava.sosnitska@gmail.com)

Дні занять (*посилання на електронний розклад*)

Маковецька Лариса Олексіївна

Науковий ступінь *Кандидат географічних наук*

Вчене звання *доцент*

Посада *доцент*

Контактна інформація (м. т. 0953223654, makovetska.larisa@eenu.edu.ua)

Дні занять (*посилання на електронний розклад*)

III. Опис дисципліни

У соціально-економічному розвитку держави, забезпеченні добробуту народу визначальним є виробництво різних видів техніки, товарів та послуг.

Галузеві технології і технологічні процеси – основа будь-якого виробництва, діяльність якого безпосередньо впливає на його економічні показники і є головним фактором у розвитку економіки країни в цілому.

Курс «Техніко-економічні основи виробництва» містить загальні відомості про технології базових галузей народного господарства України, а також найбільш перспективні технологічні процеси, розкриває розуміння суті технологічних систем, розглядає питання якості продукції, загальні положення про організацію виробництва і його структуру, роль інновацій в технологічному розвитку, впливу технологій на техніко-економічну ефективність роботи підприємства.

Набуті компетентності дадуть можливість географу використовувати отримані знання при аналізі виробничих та економічних процесів на виробництві галузей господарства України (системи технологій виробництва основних галузей промисловості та сільського господарства).

1. Пререквізити

Фізична географія, Економічна та соціальна географія, Основи суспільної географії, Економічна теорія, Теорія сталого розвитку, Концепція сучасного природознавства

2. Постреквізити

Географія промисловості, Географія сільського господарства та агробізнесу, Економічна та соціальна географія України, Розміщення продуктивних сил.

Метою дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва» є ознайомити студентів з технологіями основних виробництв та показати вплив технологій, техніко-економічних показників і науково-технічного прогресу на розміщення і територіальну організацію виробництва. Висвітлення значимості економічних показників виробництва від науково-технічного рівня технологій, параметрів технологічних процесів і раціонального вибору сировини, а також вивчення загальних техніко-економічних закономірностей технологічних систем виробництва в ринкових умовах, інтенсивних форм розвитку.

3. Основними завданнями є:

- вивчення технологічних процесів сучасної економіки (системи технологій виробництва основних галузей промисловості, сільського господарства та транспорту);

- вивчення сучасного стану сировинної та енергетичної бази промислових технологій України та пріоритетних напрямів їх розвитку;

- розширити та поглибити економічні знання студентів, зокрема розвинути вміння працювати та схематично відображати технологічні схеми основних виробництв;

- набуття студентами навичок економічного аналізу, та вмінь самостійно робити висновки щодо раціонального розміщення,

технологічного рівня виробництва промислових та сільськогосподарських виробництв.

4. Результати навчання

Студенти знатимуть :

- сутність базових понять і термінів кожної теми;
- історичні аспекти розвитку техніки і технологій;
- види інновацій та особливості розвитку сучасної інноваційної діяльності;
- принципи поділу господарства на види економічної діяльності;
- підходи до класифікації природних ресурсів;
- технологічні схеми видобутку мінеральних ресурсів;
- закони та закономірності розміщення підприємств основних галузей промисловості;
- техніко-економічні основи виробництва основних видів продукції різних галузей промисловості та сільського господарства.
- суть основних енерго-виробничих циклів.

Студенти вмітимуть:

- охарактеризувати функції техніки і її призначення;
- виконати класифікацію технологій;
- оцінювати економічну ефективність виробництва;
- охарактеризувати галузеву структуру господарства України;
- аналізувати природно-ресурсний потенціал території;
- оцінювати економічні та екологічні наслідки видобутку корисних копалин різними технологічними способами;
- аналізувати динамічні зміни обсягу виробництва електроенергії та соціально-екологічні наслідки використання різноманітних енергоджерел;
- прогнозувати зміни у технологічних схемах виробництва;
- прослідкувати тенденції у динаміці виробництва продукції основних галузей виробництва.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких компетенцій:

Інтегральні компетентності. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

Загальні компетентності. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані(у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Денна форма навчання			Сам. роб.	Форма контролю Бали
		Лек.	Практ.	Конс.		
Змістовий модуль 1. Загальні основи технологій виробництва. Основи технологій виробництва базових галузей промисловості.						
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва»	4	2	2			2
Тема 2. Сировинно-матеріальне забезпечення промислових технологій	6	2	2		2	2
Тема 3. Основні процеси гірничого виробництва. Добування паливних ресурсів	12	2	2	2	6	3
Тема 4. Виробництво електроенергії	6	2	2		2	3
Тема 5. Металургійний комплекс. Чорна металургія	6	2	2		2	3
Тема 6. Технологічні основи виробництва кольорових металів	6	2	2		2	3
Тема 7. Технології виробництва машин та устаткування	8	2	2		4	3
Разом за змістовим модулем 1	48	14	14	2	18	19
Змістовий модуль 2. Техніко-економічні основи галузей промисловості та сільського господарства						
Тема 8. Основи технологій виробництва у хімічній промисловості. Виробництво кислот та мінеральних добрив Інтегральний потенціал території	10	2	2	2	4	3
Тема 9. Виробництво полімерів, канчуків, гум та виробів із них. Нафтопереробна промисловість	6	2	2		2	3

Тема 10. Технології виробництва у деревообробній промисловості.	6	2	2		2	2
Тема 11. Основи виробництва будівельних матеріалів	6	2	2		2	2
Тема 12. Технології галузей легкої промисловості	8	2	2		4	2
Тема 13. Технології виробництва у харчовій промисловості	10	2	2	2	6	2
Тема 14. Основи сільсько господарського виробництва. Система рослинництва.	6	2	2		2	2
Тема 15. Основи сільсько господарського виробництва. Система тваринництва.	6	2	2		2	2
Тема 16. Поняття про територіально-виробничі комплекси. Сучасна система енерговиробничих циклів	10	2	2	2	6	3
Разом за змістовим модулем 2	72	18	18	6	30	21
Види підсумкових робіт(за потреби)						
Модульна контрольна робота 1			Т		24	
Модульна контрольна робота 2			Т		24	
Реферат						12
Усього годин	120	32	32	8	48	100

6.Завдання для самостійного опрацювання

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Управління якістю продукції на промисловому підприємстві.	2
2	Метрологічне забезпечення якості продукції.	4
3	Економічна ефективність виробництва.	2
4	Нетрадиційні способи виробництва електроенергії.	2
5	Напрямки та перспективи розвитку металургійного комплексу України.	4
6	Основні технології порошкової металургії.	2
7	Суть обробки металів тиском та основні методи обробки.	2
8	Термічна обробка металевих виробів.	2
9	Технологія виробництва неорганічних кислот.	2
10	Технологія виробництва каучуку та гуми.	2
11	Технологічні особливості виробництва фанери.	2
12	Технологія вироблення кераміки.	2

13	Біотехнології та їх застосування в народному господарстві.	6
14	Технології перероблення сільськогосподарської продукції.	2
15	Техніко-економічні процеси в АПК.	2
16	Основи технологій виробництва компонентів електронного устаткування.	6
17	Утворення та переробка промислових і побутових відходів в Україні. Відходи	2
18	Основні напрями вирішення проблеми відходів.	2
	Разом	48

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань бакалаврів ОПП «Географія» з дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва» здійснюється на основі результатів поточної та підсумкової успішностей. Об'єктом оцінювання є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного, підсумкового контролю і на екзамені.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум 40 балів, за виконання підсумкових завдань (2 модульних контрольних роботи, індивідуальна робота у формі написання реферату) – 60 балів.

Теми семінарських занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання, складання картосхем, таблиць і т. д.) та оцінюються у 2 чи 3 балів кожне залежно від складності практичних завдань (наявності задач, моделювання та семінарської доповіді). Практичні навички можуть бути оцінені, якщо виконано всі завдання, оформлено роботу, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей бакалаврів та включається до загальної оцінки теми під час практичного заняття.

Модульні контрольні роботи

Під час виконання модульних контрольних робіт оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набув студент після опанування тем 2 змістових модулів. 1 Модульна контрольна робота носить теоретичний характер (пишеться після опрацювання тем 1 змістовного модуля) та оцінюється у 24 бали (24 тестових питань – по 1 бал кожен тест). 2 Модульна контрольна робота проводиться після опрацювання практичних завдань 2 змістовного модуля) та оцінюється ідентично.

Реферат. Індивідуальна робота відображається через написання реферату, який входить до підсумкового оцінювання(12 балів). Реферат повинен бути обговорений на практичних заняттях.

Реферат має бути правильно оформлений. Текст реферату повинен розміщуватися на одній сторінці аркуша паперу формату А4. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – кегль 14. Поля: зверху, знизу та зліва – 2,5 см: справа – 1 см. Міжрядковий інтервал – 1.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами у правому верхньому кутку, але на титульній сторінці реферату номер сторінки не проставляють.

Для написання реферату студент обов'язково має використати додаткові літературні джерела, а саме: монографії; наукові статті, опубліковані у періодичних економічних виданнях; сучасні теоретичні матеріали та ін.

Реферат комплектують у такій послідовності: титульна сторінка, основна частина, список літератури.

Обсяг реферату – 15-20 сторінок. Перелік літературних джерел не менше 15 позицій правильно бібліографічно оформлених в алфавітному порядку.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

У разі відсутності студента на семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбуватися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й підсумкового контролю в діапазоні від 0 до 100 балів.

Якщо визначений результат становить не менше 75 балів і за згодою студента, то він може бути зарахований як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням студента підвищити рейтинг складається іспит. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, написання індивідуальної роботи(реферату) анулюються.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60 балів) за результатами усних відповідей на три питання екзаменаційного білету. В цьому випадку підсумкова семестрова оцінка складається із суми поточної семестрової та екзаменаційної оцінок в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
2. Економіка енергетики: підручник / За ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. І.М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с.

3. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 177.
4. Петрига О. М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О. М. Петрига, Т. І. Яворська, Ю. О. Прус; за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. – 498 с.
5. Садовник О. П. Основи технологій виробництва // О. П. Садовник, О. І. Пушкар. – Тернопіль. – 2017. – 179 с.
6. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / Л. М. Таранюк. - Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. - 278 с.
7. Шкарупа О. В. Екологічна модернізація національної економіки: сутність та регулювання : монографія / О. В. Шкарупа. – Суми : Вид-во «Ярославна», 2017. – 322 с
8. Юрженко В.В. Основи техніки, технології та економіки виробництва: підручник для студентів за галуззю 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта. Технологічна освіта – Переяслав-Хмельницький, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2018. – 366 с.

Публікації авторів

Монографії

1. Маковецька Л. О. Транспорт, інфраструктура, комунальне господарство. Аналіз екологічних ризиків / Л. Маковецька, І. Мандрик // Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : кол. моногр. / В. О. Фесюк, С. О. Пугач, А. М. Слащук та ін.; за ред. В. О. Фесюка. – К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. – С. 29-45.
2. Сосницька Я.С. Сучасний стан сільського господарства його вплив на природні системи.// Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : кол. моногр. / В. О. Фесюк, С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. – К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. – С. 7–19

Фахові статті:

1. Маковецька Л.О. Аналіз галузей матеріального виробництва Корецького району Рівненської області / Л.О. Маковецька, О.А. Шпятиковська // Часопис соціально – економічної географії : міжрегіон. зб. наук.праць. – Харків, ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. - Вип.19(2). – С.103 – 107.

2. Пугач С. О. Сучасний стан та трансформації галузевої структури промисловості Волинської області / С.О.Пугач, Я. С.Сосницька, Л. О.Маковецька // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Географічні науки. – 2016. – № 15 (340). – С. 52–57.
3. Сосницька Я. Особливості трансформаційних змін фермерських господарств у Волинській області: суспільно-географічні дослідження/ Я. Сосницька, А. Слащук, В. Поручинський// Економічна та соціальна географія: Наук. Зб. – 2015. – С. 38-44
4. Сосницька Я. Розвиток бурякоцукрового виробництва в ринкових умовах (на прикладі Волинської області)/ Я. Сосницька, Я. Саган// Вісник Київського національного університету імені Лесі Українки. Сер.: Географія. – К.: 2017. – Вип. 1/2 (66/67). – С. 117-120.
5. Сосницька Я. С. Роль особистих селянських господарств у виробництві продукції тваринництва регіону (на прикладі Волинської області) / Я. С. Сосницька, Л.О. Маковецька // Економічна та соціальна географія. – К.: 2017. – Вип. 77. С. 62-68.
6. Сосницька Я.С. Роль фермерських господарств у виробництві продукції рослинництва регіону (на прикладі Волинської області)/ Я.С. Сосницька, О. К. Наневич// Географія та туризм. – 2016. - №40. – С. 147-155.
7. Сосницька Я.С. Сучасний стан рослинництва Рівненської області/ Я.С. Сосницька, А.І Романчук// Географія та туризм. – 2016. - №36. – С. 248-257.
8. Сосницька Я. С. Зерновий комплекс України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку/ Я.С. Сосницька, Я. П. Саган// Науковий огляд. – 2017. - № 5 (37). – С. 68-78.
9. Суровцова, Ю. Органічне сільське господарство та його розвиток в Україні: суспільногеографічні аспекти / Ю. Суровцова, Я. Сосницька, О. Цуз // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія : Географічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; редкол.: Н. Н. Коцан. - Луцьк, 2016. - № 14 (339). - С.68-72.

Тези доповідей на Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях

1. Маковецька Л.О. Регіональні особливості розвитку промислового комплексу Рівненської області / Л. Маковецька // Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів: Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції присвяченої 35-річчю створення кафедри економічної та соціальної географії у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 6-7 квітня 2017 р.) / за ред. Ю.М. Барського, С.О. Пугача. – Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2017. – С.68-70.
2. Маковецька Л.О. Сучасний стан вугільної промисловості України/ Л.Маковецька, Р.Геналюк, Я.Сосницька// Суспільно-географічні

чинники розвитку регіонів: Матеріали III Міжнар. наук. – практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 11 - 12 квітня 2019 р.) / за ред. Ю.М. Барського, С.О. Пугача. – Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2019. – С. 34 -36.

Навчально-методичні видання:

1. Основи виробництва: Конспект лекцій / Укладач Я. С. Сосницька. - Луцьк: Східноєвроп. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. - 99 с. Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/16687>